

2012

Openbaar Ministerie

01/2024

OM spaces

2024

Inleiding

OMspaces is de creatieve ontmoetingsplaats van het Openbaar Ministerie (OM). De ideeën vrijplaats waar mensen van binnen en buiten het OM de ruimte hebben elkaar te treffen. De plek waar samenwerkingen worden aangegaan en oplossingsrichtingen worden bedacht, met mensen van binnen en buiten de organisatie, op voor het OM belangrijke maatschappelijke vraagstukken. Altijd vanuit de inhoud van het werk en wat daarin de aandacht vraagt, ook waar dat de betrokken professionals raakt.

De aanleiding voor OMspaces was en is nog steeds, om dát wat we als OM echt van belang vinden, van het papier af te halen. Wanneer we integer, magistratelijk, aangesloten op de maatschappij en bevolgen over het vak willen zijn, wat betekent dat dan eigenlijk en wat is ervoor nodig? Wanneer we het van belang vinden om met nieuwe partners samen te werken, hoe gaan we dat dan aan en wat zit daarin mogelijk in de weg? Dat vraagt om de mogelijkheid dat met elkaar uit te vogelen, te experimenteren en om een setting te creëren die dat ondersteunt.

Het is een plek van het OM, en tegelijkertijd een tikkie anders dan het OM. Een plek die aanvoelt als een huiskamer waar je je welkom voelt. Een plek waar je loskomt van de dagelijkse realiteit. Waar je ruimte voelt het ook even anders te doen of even anders naar ons werk of onze vraagstukken te kijken. Waar veel mogelijk is, zeker ook buiten de gebaande paden. Waar je uitgenodigd wordt tot andersoortige verkenningen, waardoor andere oplossingen naar boven kunnen komen. Een plek waar je uitgenodigd en uitgedaagd wordt, jezelf en je perspectief te verbreden.

Deze uitgave illustreert de waarde van OMspaces als vrijplaats, aan de hand van voorbeelden van uitgevoerde programma's en projecten. Deze zijn onderverdeeld in 'OM in de samenleving', 'Ontwikkeling en welbevinden van OM-ers' en 'Verbreden perspectief'.

<i>OM in de Samenleving</i>	6
No Minor Thing	9
No Room for Sex Trafficking	15
Fout Hout.....	20
Pilletje hier pilletje daar	23
Wie grijpt in?	29
Verkeerd bezorgd.....	34
Veilig Rembrandtplein	36
<i>Ontwikkeling & Welbevinden OM'ers</i>	38
Knoop in je maag etentjes.....	41
Professionele standaard gesprekskit	42
Etentje van de zaak	45
Working Mojo.....	46
Wat bezielt je	49
Open Spaces	50
<i>Verbreden Perspectief</i>	52
Derde cursusdag jeugd SSR	54
Leergang ondermijning	56
Leergang ondermijning	58
Achter de tralies.....	60
Design Academy Eindhoven.....	62
CyberSpaces.....	64

OM in de Samenleving

OMspaces levert een bijdrage aan het vergroten van de zichtbaarheid en benaderbaarheid van het Openbaar Ministerie. Het positioneert het OM als een uniek instituut waar je mee kunt praten en wat verschillende mogelijkheden onderzoekt om criminaliteit aan te pakken en een veilige samenleving te waarborgen. OMspaces zet de deur open voor gebruikelijke en bekende partners, maar ook ongebruikelijke en onbekende partijen. De gelegenheid ontstaat om kennis te nemen van een instituut en haar medewerkers op een andere manier. En om te leren wat de waarde is van een onafhankelijk Openbaar Ministerie, waar betrokken medewerkers werk doen wat ingewikkeld is en waar getracht wordt de beste afwegingen te maken. Dit draagt bij aan het draagvlak voor het OM en de beslissingen die het OM neemt en is daarmee ondersteunend aan de rechtsstaat als geheel.

Expositie Pilletje hier, pilletje daar' zie pagina 23.

NO MINOR THING

**THE WHAT DESIGN CAN DO
CHALLENGE TO COMBAT SEXUAL
EXPLOITATION OF CHILDREN**

No Minor Thing

Het aanpakken en voorkomen van seksuele uitbuiting van minderjarigen staat centraal in de designchallenge, een samenwerking van OMspaces en What Design Can Do (WDCD).

Aanleiding

Jaarlijks zijn er in Nederland naar schatting 3.000 slachtoffers van seksuele uitbuiting, waaronder 1300 minderjarigen. Seksuele uitbuiting vindt veelal onder de radar plaats, buiten het zicht van iedereen. Daardoor is seksuele uitbuiting moeilijk te bestrijden. Officieren mensenhandel/mensensmokkel geven aan dat het onderwerp van seksuele uitbuiting van minderjarigen schrijnend is en moeilijk aan te pakken via alleen het strafrecht. Andersoortige interventies zijn gewenst en de behoefte om op een andere manier ook impact te kunnen maken, is groot.

Hoe

Een uitgebreid designresearch traject biedt met 5 kernvragen de mogelijkheid voor ontwerpbureaus om zich op in te schrijven. Het zijn vragen die andersoortige en haalbare interventies op kunnen leveren:

- » Hoe kunnen we elk kind leren dat het baas is over het eigen lichaam?
- » Hoe kunnen we jongeren beter beschermen op het internet en uitbuiters systematisch dwarsbomen?
- » Hoe kunnen we professionals helpen zwakke signalen van uitbuiting te herkennen er wat mee te doen?
- » Hoe kunnen we slachtoffers en hun omgeving helpen om seksuele uitbuiting eerder te melden?
- » Hoe kunnen we directbetrokkenen bij seksuele uitbuiting confronteren met de gevolgen voor henzelf?

Twaalf gerenommeerde ontwerpbureaus en vier studentengroepen van de Royal College of Art (London) ontwikkelen concepten, in samenwerking met experts.

VIJF BRIEFINGS

Samen met alle verzamelde achtergrondinformatie en de input van experts kregen de deelnemende ontwerpers aan deze challenge vijf vragen voorgelegd waar ze uit konden kiezen.

De vragen vertegenwoordigen vijf oplossingsrichtingen die WDCD, het OM, het Ministerie van J&V en STBY samen vaststelden:

A HOE KUNNEN OUDERS EN OPVOEDERS ELK KIND LEREN DAT HET BAAS IS OVER HET EIGEN LICHAAM?

In veel gezinnen wordt nooit over relaties en seksualiteit gepraat, terwijl dat wel belangrijk is om kinderen en jongeren weerbaar te maken. Hoe kunnen we dit onderwerp bespreekbaar maken?

- Hoe kunnen we opvoeders zover krijgen dat zij al heel vroeg kinderen voorlichten over (machts-) relaties en seksuele vorming?
- Hoe kunnen we informatie over gezond seksueel gedrag toegankelijk en aansprekend maken?
- Hoe kunnen we seksualiteit beter bespreekbaar maken?

B HOE KUNNEN WE JONGEREN BETER BESCHERMEN OP HET INTERNET EN UITBUITERS SYSTEMATISCH DWARSBOMEN?

Veel minderjarige slachtoffers van uitbuiting komen door chantage onder de macht van de daders. Onder andere de openheid van internet creëert zulke problemen. We hebben nieuwe manieren nodig om de daders de pas af te snijden.

- Hoe kunnen individualiteit, vrijheid en privacy bescherming bieden in plaats van een risico vormen?
- Hoe kunnen we seksuele uitbuiting via het internet voorkomen?
- Hoe kunnen we voorkomen dat iemand door sexting chantabel wordt?
- Hoe kunnen we online marktplaatsen, waarop seks met minderjarigen wordt aangeboden, dwarsbomen?

C HOE KUNNEN WE PROFESSIONALS HELPEN ZWAKKE SIGNALLEN VAN UITBUITING TE HERKENNEN EN ER WAT MEE TE DOEN?

Tal van kleine aanwijzingen kunnen seksuele uitbuiting verraden. Professionals zijn te weinig op de hoogte van deze signalen. Wat is hieraan te doen?

- Bij welke organisaties kunnen we meer alertheid creëren?
- Hoe kunnen we signalen beter herkennen?
- Hoe kunnen we de stap van signaleren naar actie ondernemen makkelijker maken?

D HOE KUNNEN WE SLACHTOFFERS EN HUN SOCIALE OMGEVING HELPEN OM SEKSUELE UITBUITING EERDER TE MELDEN?

Angst, schaamte en onwetendheid zorgen dat zowel slachtoffers als hun omgeving geen melding maken van seksuele uitbuiting. Alle redenen om het proces van melden toegankelijker en minder beangstigend te maken.

- Hoe kunnen we het melden van seksuele uitbuiting toegankelijker en makkelijker maken?
- Hoe kunnen we het melden voor slachtoffers minder confronterend en beangstigend maken?
- Hoe kunnen we kleine openingen in het isolement van slachtoffers beter benutten?

E HOE KUNNEN WE DIRECT-BETROKKENEN BIJ SEKSUELE UITBUITING CONFRONTEREN MET DE GEVOLGEN VOOR HENZELF?

Lang niet iedereen weet dat seksuele uitbuiting mensenhandel is en wat de consequenties ervan zijn. Hoe kunnen de ernst en consequenties van seksuele uitbuiting duidelijker worden voor alle betrokkenen?

- Hoe kunnen we meer erkenning krijgen voor het bestaan van seksuele uitbuiting van minderjarigen?
- Hoe kunnen we mensen, die betalen voor seks met minderjarigen, wijzen op de consequenties?
- Hoe kunnen we het mensen, die betalen voor seks met minderjarigen, makkelijker maken seksuele uitbuiting te melden?

Impact

In No Minor Thing staat een andere werkwijze en benadering van een complex probleem centraal. Door samen te werken met partijen van binnen en buiten het OM ontstaat de mogelijkheid voor nieuwe oplossingsrichtingen. De 17 ontwikkelde concepten leiden tot meerdere plannen die worden uitgevoerd, zoals 'No Place for Sex Trafficking', 'Leuterbier' en 'Schaamstreken'.

De ideeën grijpen in op een deel van het vraagstuk en dragen deeloplossingen in zich. Daarnaast ervaren collega's die zich met deze thematiek bezighouden, dat er meer manieren zijn om een dergelijk probleem aan te pakken en dat deze manier parallel kan lopen aan een strafrechtelijke aanpak. Het Openbaar Ministerie als zodanig zet de deuren open, om aan anderen te vragen mee te denken op problemen en fenomenen die alleen aan te pakken zijn wanneer ze vanuit een breder maatschappelijk perspectief worden benaderd. Het OM laat ook zien open te staan voor effectieve oplossingen, ook al komen deze uit een andere hoek. Verschillende langlopende samenwerkingen komen in navolging van No Minor Thing tot stand.

Voorbeeld van een ontwikkeld en gerealiseerd concept: Leuterbier, een beweging om mannen aan de praat te krijgen over gezonde seksualiteit. <https://www.sexpack.nl>

No Room for Sex Trafficking

'No Room for Sex Trafficking' is een online platform en certificeringssysteem voor hotels. Medewerkers doorlopen een korte online training die hen bewust maakt van signalen die kunnen wijzen op een situatie van seksuele uitbuiting in het hotel. Daarnaast reikt het een handelingsrepertoire aan, wat te doen in verdachte situaties.

Aanleiding

'No Room for Sex Trafficking' is een resultaat van de No Minor Thing challenge (zie pag.13) Hotels en vakantieparken kunnen locaties zijn waar seksuele uitbuiting plaatsvindt. Kamers waar veel bezoek langskomt, lachgas 'feestjes', meerdere mannelijke gasten die ongezien via de garage naar een kamer lopen: vaak vragen medewerkers zich af of het helemaal 'in de haak' is, maar is het zo lastig om er iets mee te doen.

Hoe

Medewerkers volgen, sinds 2020, via het platform een korte training die hen signalen van seksuele uitbuiting leert te herkennen en aangeeft wat ze vervolgens kunnen doen. Wanneer 60% van de medewerkers de training heeft doorlopen, ontvangt het hotel en de medewerker een certificaat. Hotels kunnen zich eenvoudigweg via de website aanmelden en (kosteloos) deelnemen.

Campagne No PLace for Sex Trafficking 2020; waaronder een pop-up hotelkamer midden in het centrum, waarin waargebeurde verhalen te horen zijn van slachtoffers, daders en klanten.

Ruim 3000 medewerkers hebben de training gevolgd

Ruim 300 hotels nemen deel aan het programma

Impact

Inmiddels nemen ruim 300 hotels deel (waaronder ketens) en hebben over 3000 medewerkers de training gevolgd, aantallen die nog stijgen. Deze medewerkers zijn bewust en alert als het om verdachte situaties gaat en zetten eerder hun manager in om polshoogte te gaan nemen.

Hierdoor kan er bij verdachte situaties sneller worden ingegrepen. Medewerkers kunnen een 'niet-pluis'-gevoel makkelijker bespreekbaar maken en de thematiek is bij de hotels herhaaldelijk onder de aandacht. Ook is er vanuit het buitenland interesse om het programma te implementeren.

Het OM stelt zich op als partner, ook voor private partijen in de maatschappij en benadert de hotels in dit project op positieve wijze, met een effectieve samenwerking tot gevolg.

Fout Hout

Hoe geven we illegaal gekapt - of waarvan de herkomst niet duidelijk is - en in beslag genomen hout, een waardevolle maatschappelijke (her)bestemming? En hoe kan de herbestemming bijdragen aan een bredere bewustwording? 'Fout hout' probeert samen met kunststudenten een antwoord te vinden op deze vraag.

Aanleiding

Sinds 2013 is de Europese houtverordening van kracht. Om wereldwijde ontbossing tegen te gaan heeft de EU een verbod ingesteld op het op de markt brengen van illegaal gekapt hout. Illegale houtkap is immers een ernstig maatschappelijk probleem van groot internationaal belang. In een aantal zaken gaat het om hoogwaardig teakhout dat in beslag is genomen, soms om Azobé-hout. Dit kostbare hout wordt vooral gebruikt voor de betimmering van het dek van luxe jachten. De vraag is hoe de grote hoeveelheden (in dit geval) teakhout op een maatschappelijk relevante wijze kunnen worden herbestemd, zodat hiermee zichtbaar gemaakt kan worden wat de impact is van deze illegale houtkap en kostbare natuurlijke hulpbronnen niet onnodig verloren gaan.

Hoe

In samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht gaan studenten met deze vraag aan de slag en ontwikkelen ideeën en prototypes voor dit probleem. De nadruk ligt hierbij op oplossingen die ook de consument bewust maken van het gebruik van illegaal gekapt hout (en de verwerking daarvan) en tegelijk iets opleveren wat maatschappelijke waarde heeft. De ideeën gaan terug naar het Functioneel Parket.

Impact

Deelnemende studenten verdiepen zich in het onderwerp en in het Openbaar Ministerie. De kwalitatieve concepten bieden aanknopingspunten om intern het gesprek over herbestemmen en de uitvoering daarvan te stimuleren en van voorbeelden te voorzien. Daarnaast draagt het bij aan het inzichtelijk en toegankelijk maken van een groot maatschappelijk probleem. Het op een goede wijze herbestemmen van het hout draagt bij aan een positief beeld over het Openbaar Ministerie en creëert draagvlak voor haar beslissingen. Het project toont bovendien aan studenten een specifiek onderdeel van het OM-werk (anders dan het bekendere reguliere strafrecht) waar breed interesse voor is onder studenten/jongeren; het milieu (en dus het FP).

Concept 'Roots', studenten HKU 2023.

Hoe kunnen we jongeren constructief en positief betrekken bij het zichtbaar en bespreekbaar maken van de maatschappelijke impact van synthetische drugs?

Pilletje hier pilletje daar

‘Pilletje hier pilletje daar’ (PHPD) is een programma waarbij studenten werken aan de vraag: ‘Hoe kunnen we jongeren constructief en positief betrekken bij het zichtbaar en bespreekbaar maken van de maatschappelijke impact van synthetische drugs?’ Het doel van PHPD is het vergroten van de bewustwording van studenten rondom het gebruik en de schaduwzijde van synthetische drugs.

Aanleiding

PHPD is een reactie op de discussie over de normalisering van drugsgebruik, de criminele wereld die daarachter schuilgaat en de rol van de gebruiker hierin. De discussie over drugsgebruik en de schaduwzijde daarvan is vaak erg polariserend. Door uitspraken als “je hebt als gebruiker bloed aan je handen” heb je voor- en tegenstanders. Hierdoor blijft het echte gesprek meestal uit, waardoor ook de bewustwording van de wereld achter synthetische drugs, uitblijft.

Studenten vormen een groot deel van die gebruikersgroep. Daarbij maken zij zich zelf zorgen over het toenemende drugsgebruik. Volgens een rapport van het studenten initiatief ‘Lieve Mark’ zijn tijdens de Coronapandemie 22% procent van de studenten naar eigen zeggen meer drugs gaan gebruiken ten opzichte van daarvoor.

‘Pilletje hier Pilletje daar’ is een poging om, zonder te veroordelen of te moraliseren, een setting te creëren om het gesprek aan te gaan met de doelgroep. Waarbij op een aantrekkelijke manier het bewustzijn over de maatschappelijke impact van synthetische drugs wordt vergroot.

Hoe

Diverse hogescholen maken in hun curriculum ruimte om studenten gedurende enkele weken of maanden met de opdracht aan de slag te laten gaan. Hierbij variëren de studierichtingen; marketing, design, sport, sociaaljuridische dienstverlening en alles ertussen in. Omdat de studenten zelf de doelgroep zijn, vormen hun eigen ervaringen en opvattingen het uitgangspunt voor wat een goed concept of idee zou kunnen zijn om jongeren bewuster te maken. Zij weten als geen ander wat hun leeftijdgenoten aanspreekt, en wat niet. De studenten gaan in gesprek met een Officier van Justitie en met een politieagent. Hierdoor ontwikkelen zij een breder beeld van wat er achter synthetische drugs schuilgaat. Aan het einde van het traject presenteren de studenten hun ideeën, concepten en prototypes.

Black Stories is een concept van studenten van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Deze drugseditie is een variant op het bestaande spel, waarbij de speler moet raden wat er gebeurd is waardoor de situatie op het kaartje is ontstaan.

black stories : drugs editie

Raad jij wat er is gebeurd?

In brand

Een groep jongeren kampeerden in Zutendaal, toen ze derdegraads brandwonden opliepen.

Scan voor het antwoord

TICKETS

black stories : drugs editie

Raad jij wat er is gebeurd?

Tripje naar de kliniek

Sara organiseerde een huisfeest. Daarna moest Molly naar de kliniek worden gebracht.

Scan voor het antwoord

TICKETS

225 Studenten namen deel aan 'Pilletje hier Pilletje daar'

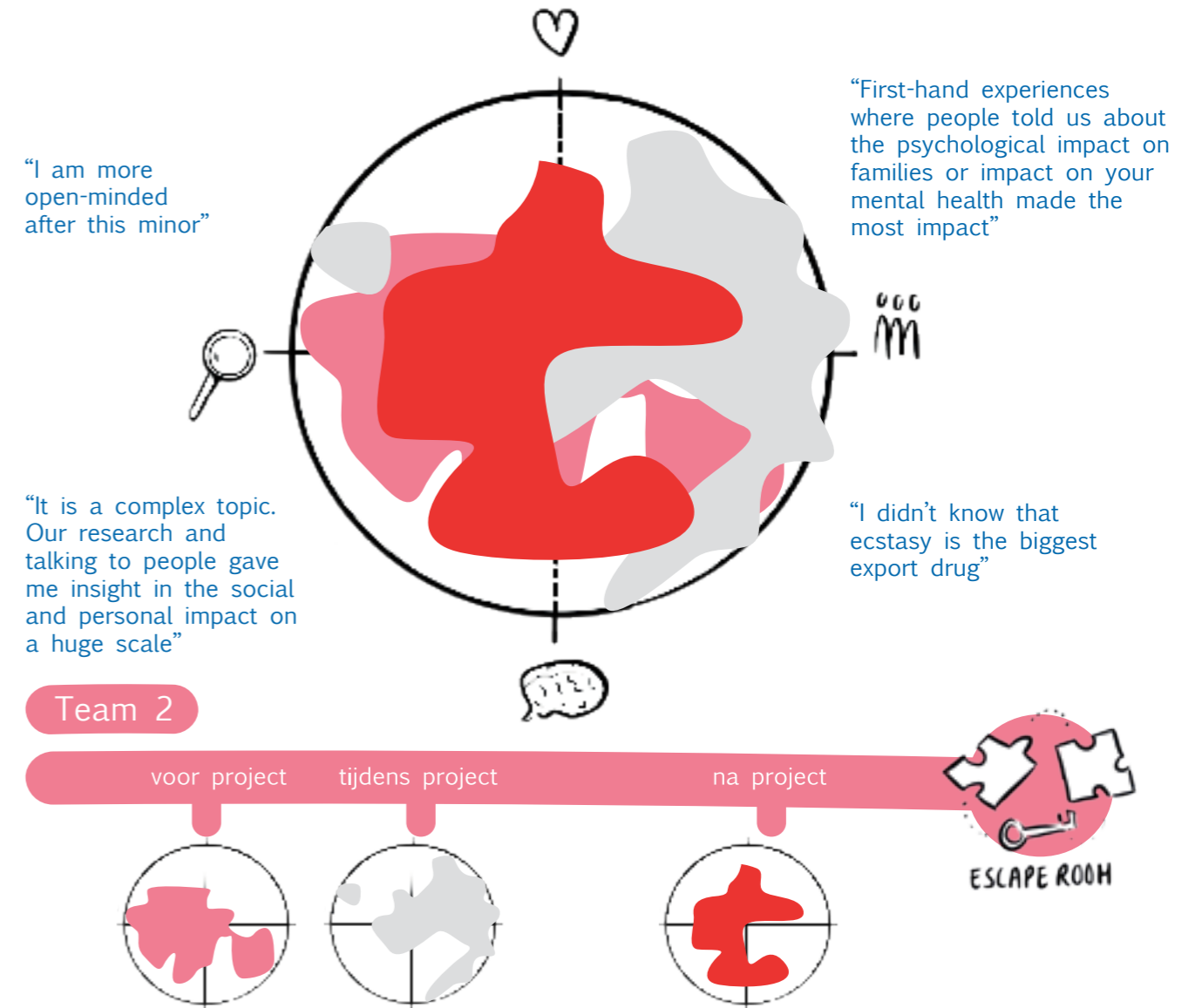
23.000 Studenten ontvangen de Black Stories drugs editie

Impact

PHPD is in 2019 van start gegaan en tot nu toe hebben 225 studenten zich over het vraagstuk gebogen. Deze studenten hebben hun ervaringen, informatie en ideeën vaak gedeeld in hun eigen sociale kring. En door het bezig zijn met dit vraagstuk, is de bewustwording van de maatschappelijke impact van drugs bij henzelf en hun sociale omgeving, vergroot. Zo geven zij ook naderhand aan, dat ze anders naar drugsgebruik zijn gaan kijken (zie onderzoek empathie kompas p.27).

De ontwikkelde concepten zijn uitnodigend, zien er goed uit en zijn doorgaans realiseerbaar. Zo is de drugs-gerelateerde variant van het Black Stories spel onder 23.000 studenten verspreid tijdens de Intraweek 2023. Daarmee hebben de door studenten ontwikkelde concepten direct impact in de maatschappij en bieden ze voor onder andere beleidsmakers toegang tot een andere en meer aansprekende benadering van het probleem.

Er zijn in het kader van 'Pilletje hier, pilletje daar' nog veel meer concepten ontwikkeld. Zie [de pagina van OM spaces](#) op de website van het Openbaar Ministerie, om meer van deze projecten te kunnen bekijken.

Onderzoek empathiekompas, Project 'Pilletje hier pilletje daar', InHolland (Smeenk et al., 2022)

WIE GRIJPT IN?

Wie grijpt in?

‘Wie grijpt in?’ (WGI) is het lesprogramma van het Openbaar Ministerie, waarbij peer-educators leerlingen aan het denken zetten over de rechtsstaat en hun eigen rol in een veilige samenleving. Het is geschikt voor de hogere klassen van alle niveaus van het voortgezet onderwijs en het MBO.

Aanleiding

Jongeren zien vaak hun eigen rol niet als het gaat om maatschappelijke thema’s en hebben weinig kennis over de werking van de rechtsstaat. Er is behoefte om jongeren al eerder bewust te maken van hun eigen aandeel in een veilige samenleving en het voorkomen van criminaliteit. De gangbare voorlichtingsprogramma’s hebben meestal niet het gewenste effect. ‘Wie grijpt in?’ maakt gebruik van de peer-education methode, ontwikkeld door het bureau voor maatschappelijke innovatie ‘Diversion’. De kerndoelen zijn:

- » Vanuit het OM met jongeren de dialoog aan gaan over de rechtsstaat, de rol van het OM in een veilige samenleving en veiligheid en criminaliteit in het algemeen;
- » Officieren van justitie in de gelegenheid brengen om in gesprek te gaan met jongeren en daarmee nieuwe inzichten op te doen over wat er speelt in de samenleving;
- » Jongeren bewust maken van het belang van de democratische rechtsstaat en hen stimuleren om de rol van actieve, kritische burger hierbinnen aan te nemen;
- » Bijdragen aan het (zelf)kritisch en -corrigerend vermogen, zowel binnen de groep als op persoonlijk niveau. Om op deze manier ook de weerbaarheid van jongeren tegen criminaliteit te vergroten;
- » Scholen helpen invulling te geven aan burgerschapscompetenties door jongeren zich meer verbonden en verantwoordelijk te laten voelen voor de (veilige) samenleving.

Hoe

'Wie Grijpt In?' bestaat uit een lessenreeks van drie lessen. Deze lessen worden gegeven door twee 'peer educators' en in de derde les schuift de officier van justitie aan. Peer educators zijn studenten rechten/politicologie die nog goed op de belevingswereld van de scholieren aansluiten. 'Wie Grijpt In?' maakt gebruik van casuïstiek die direct aansluit op de belevingswereld van de jongeren, zoals het versturen van naaktfoto's, discriminatie en winkeldiefstal. De vragen leggen de nadruk op hun eigen rol en verantwoordelijkheid; "waarom is het rondsturen van een naaktfoto niet oké als het je zusje is maar wel bij iemand uit je klas?"

Ook richten de scholieren een eigen land op en kiezen zij de grondwetten en een handhavende macht. De officier van justitie neemt vaak een vraag of casus mee, waarover de klas in gesprek gaat. En uiteraard zijn de leerlingen benieuwd of de officier van justitie een gepantserde auto heeft en wat hij/zij/hen verdient.

CASE: HELING

Willemijn (17) heeft twee jaar lang gespaard voor een nieuwe smartphone. Die wilde ze per se hebben. Op een middag wordt haar telefoon gestolen. Dat is balen!

Wesley (16) wil ook heel graag een nieuwe telefoon. Een vriend die dat weet biedt hem de gestolen telefoon van Willemijn aan. Wesley weet niet dat deze telefoon gestolen is, maar er zit geen doosje bij en de telefoon is zo goedkoop dat Wesley wel door heeft dat er eigenlijk iets niet klopt. Na wat twijfelen besluit Wesley toch de telefoon van zijn vriend toch over te kopen, het is een super koopje!

Niemand mag zomaar aan je komen

Niemand mag zomaar aan je komen

Ook wel genoemd; onaantastbaarheid lichaam. Iedereen mag zelf bepalen wat er met zijn of haar lichaam gebeurt, welke medische handelingen je wil verrichten of welke medicijnen je wil innemen. Niemand anders mag iets met jouw lichaam doen, ook de overheid niet, als je dat niet wilt.

540x in gesprek met een officier van justitie

11.500 Jongeren hebben 'Wie grijpt in?' gevolgd

Impact

Het lesprogramma draait sinds 2012, is tot nu toe uitgevoerd in ongeveer 540 klassen en heeft daarmee 11.500 leerlingen bereikt.

540 keer is een officier van justitie in gesprek gegaan met een klas. Die laatste les, met de officier is over het algemeen volgens de jongeren de leukste les van het programma. De jongeren tonen in deze lessen dan ook aanzienlijke interesse en betrokkenheid. Deze interactie vergroot het begrip van de jongeren voor de rol van het OM. Tegelijkertijd biedt deze les het OM de gelegenheid in contact te komen met jongeren en informatie op te doen over welke thema's spelen. Deze thema's worden ook meegenomen in de ontwikkeling van het lesprogramma. Daarnaast zorgt deze les ervoor dat een nieuwe generatie geïnspireerd wordt en laat het OM zich zien als een aantrekkelijke werkgever.

Een ander doel van het lesprogramma is jongeren bewust te maken van de democratische rechtsstaat. Het rechtsstaatspel zorgt ervoor dat de jongeren kritisch nadenken over de waarden, rechten en plichten in Nederland en hun eigen rol als burgers.

Verder draagt het lesprogramma bij aan het (zelf)kritisch en -corrigerend vermogen van de jongeren. Docenten rapporteren na afloop van het programma dat jongeren bewuster worden van verschillende perspectieven en meer nadenken over maatschappelijke kwesties.

Kortom, het lesprogramma resulteert bij de jongeren in een positievere houding ten opzichte van het OM. En zorgt ervoor dat zij meer begrip hebben van de rechtsstaat en hun eigen rol daarin. Daarmee is door het lesprogramma de afstand tussen jongeren en het OM verkleind. Vanuit 'Wie grijpt in?' worden ook specifieke thema leskaarten ontwikkeld, zoals 'Jongeren en Wapenbezit', 'Status erkenning en de verleiding van het snelle geld' en 'Weerbaar online'. [Docenten kunnen deze gratis downloaden en een eigen les hiermee invullen.](#)

Weerbaar online: Grenzen, verleidingen, criminele betrokkenheid en sociale druk

Het voeren van gesprekken in de klas met jongeren over maatschappelijke thema's kan voor jou als docent als lastig worden ervaren. Bijvoorbeeld omdat de thematiek ver van je af staat, omdat het lastig is te schatten is hoe de jongeren gaan reageren, of omdat je het gevoel hebt de juiste handvatten of kennis te missen om te kunnen beginnen. Deze leskaart is ontwikkeld ter ondersteuning van één of meerdere lessen over weerbaarheid van jongeren online, waarbij de focus ligt op sociale druk die jongeren kunnen ervaren, verleidingen waar ze mee in aanraking kunnen komen, hun eigen en anderen's grenzen en die van de rechtsstaat (inclusief het strafrecht). Jongeren spenderen een groot deel van hun tijd online, vooral via social media, maar zijn zich niet altijd bewust van de risico's die je kunt tegenkomen. Daar komt bij dat jongeren online makkelijker over hun grenzen gaan dan offline en dat de online normen en waarden voor jongeren nog onduidelijk zijn. Het is belangrijk dat hierover gesproken wordt om jongeren te laten nadenken over hun eigen handelen en gedrag online. Daarmee maken we jongeren weerbaarder en stellen we hen in staat om risicovolle situaties makkelijker te herkennen in de online wereld, hier grenzen in te stellen en hierover in gesprek te gaan met hun omgeving. En daarmee crimineel gedrag of criminele betrokkenheid te voorkomen.

DOELEN

DE LESKAART BESTAAT UIT:

- Een kennisoverzicht gericht op online weerbaarheid (grenzen, verleidingen en sociale druk);
- Handvatten voor docenten om zelf de dialoog aan te gaan in de klas;
- Een lesopzet met verschillende werkvormen die met de klas doorlopen kunnen worden.

DE DOELEN VAN DE LESKAART ZIJN ALS VOLGT:

1. → Het vergroten van de online weerbaarheid van jongeren.
2. → Docenten krijgen kennis, handvatten en werkvormen die eraan bijdragen dat zij zelf makkelijker het gesprek in de klas kunnen voeren over lastige thema's zoals online sociale druk, verleidingen en grenzen.
3. → Jongeren leren door middel van een dialoog te luisteren, hun mening te formuleren en kritisch te reflecteren op hun eigen denken en handelen.
4. → Jongeren leren welke gevolgen hun gedrag en uitspraken online kunnen hebben op anderen en de maatschappij.
5. → Jongeren worden bewust van de risico's van online gevraagd worden voor het doen van klussen die raken aan (ondermijnende) criminaliteit zodat ze dit in het vervolg makkelijker kunnen herkennen.
6. → Jongeren leren het thema online weerbaarheid in een bredere context te plaatsen binnen de rechtsstaat.

6a. → Jongeren snappen beter hoe zij zich online weerbaarder kunnen opstellen.

6b. → Jongeren worden bewust hoe zij zelf kunnen ingrijpen wanneer iemand online over de grens gaat.

6c. → Jongeren snappen dat er grenzen zitten aan wat je wel en niet kunt zeggen online.

AAN DE SLAG

TER VOORBEREIDING:

We raden aan om ter voorbereiding de dialooghandvatten en het kennisoverzicht te lezen. Zo kun je in de klas een veilige sfeer waarborgen, en de grenzen van de rechtsstaat bewaken.

LESOPZET:

Een mogelijke volgorde voor een volledige les is:

1. Introductie
2. Een waardenverkenning
3. Het behandelen van één of twee casussen
4. Afsluiten met de oefening schooldirecteur voor een dag of klassikale reflectie

We raden aan om in ieder geval uitgebreid stil te staan bij de casuïstiek. Wanneer er daarna geen ruimte is voor de laatste oefening, neem dan in ieder geval de tijd voor een klassikale reflectie, zoals omschreven in fase 3 van de dialooghandvatten.

NA DE LES:

Het kennisoverzicht en de dialooghandvatten kunnen als basis dienen voor extra werkvormen. Nieuwsberichten of actuele gebeurtenissen uit de omgeving kunnen hierbij ingezet worden als casus.

Deze leskaart is ontwikkeld door Diversion en het OM in samenwerking met het Ministerie van Justitie en Veiligheid, vanuit het lesprogramma Wie Grijpt In?. De leskaart is beschikbaar voor iedere docent van het vo en mbo. Heb je interesse om deel te nemen aan het volledige lesprogramma? Of heb je vragen over de leskaart? Neem dan contact op met Diversion via info@diversion.nl.

WIE
GRIJPT
IN?

3 Casussen (3/4)

CASUS 3: VIA SNAPCHAT BENADERD WORDEN OM PAKKETJE WEG TE BRENGEN.

Jason maakt veel gebruik van Snapchat. Hij wordt daar soms aan nieuwe groepschats toegevoegd met daarin zowel vrienden als mensen die hij niet kent. In een nieuw aangemaakte groepschat wordt gevraagd of iemand snel geld wil verdienen. Jason heeft een bijbaan, maar kan het geld wel goed gebruiken omdat hij aan het sparen is voor een nieuwe telefoon. Hij vraagt wat hij hiervoor moet doen en krijgt het antwoord: "Niet zoveel, je hoeft alleen even een pakketje op te halen en weg te brengen. Duurt een halfuurtje en je krijgt er €50 voor!" Jason heeft wel eens van andere mensen gehoord dat het echt makkelijk cashen is. Hij besluit om op het aanbod in te gaan. Ze spreken af bij een parkeerplaats in de buurt. Hier pakt hij het pakketje aan van een jongen, die een oudere jongen bij hem uit de buurt blijkt te zijn. Jason krijgt te horen dat hij het geld krijgt wanneer hij het pakketje heeft ingeleverd. Hij neemt het pakketje mee en levert het in bij een adres dat hij heeft doorgerekend. Daarna spreken ze weer af op de parkeerplaats en geeft de jongen Jason een briefje van 50 euro. De jongen bedankt hem en zegt: "Als ik weer een keer een klus heb, dan weet ik je te vinden, oké?".

WIST JE DAT?

Jongeren steeds vaker via sociale media benaderd worden om een klus te doen om bijvoorbeeld snel geld te verdienen? Dit kan bijvoorbeeld gaan om het wegbrengen van een pakketje, waar vaak drugs in blijkt te zitten. Een pakketje vervoeren waar drugs in zit, is strafbaar. De kans is ook groot dat Jason hierna nog een keer gevraagd wordt om een klus te doen.

Er in dit geval sprake kan zijn van medeplichtigheid en dat je door het OM gezien kan worden als drugsdealer. Dat betekent dat je een dader opzettelijk hebt geholpen bij een drugsdeal, bijvoorbeeld door een pakketje weg te brengen waar drugs in zat. Daar kun je voor vervolgd worden. Dit geldt overigens ook wanneer je ergens in de situatie had kunnen vermoeden dat het ging om een strafbaar feit.

WIE
GRIJPT
IN?

VRAGEN

NORMAAL OF NIET – WAT VIND JIJ?

- Kan jij je voorstellen dat Jason op dit aanbod ingaat?
- Wat vind jij ervan dat Jason op deze manier extra geld wilt verdienen?
- Vind je dat Jason iets anders had kunnen/moeten doen?

JOUW ROL

- Wat had jij gedaan als jij in schoenen van Jason stond?
- Zou je het lastig vinden om nee te zeggen? Hoe zou je zo'n gesprek aanpakken? Zou je meteen nee zeggen, of een geschikter moment kiezen?
- Zijn er nog andere manieren om uit deze situatie weg te komen?
- Wat zou je doen als je op straat benaderd zou worden met dezelfde vraag?
- Zou het nog uitmaken of je dit aanbod krijgt van een vriend in plaats van een vreemde? Is het bij een vriend moeilijker of makkelijker om aan te geven dat je het niet wilt doen?
- Wat als het inleveren van het pakketje geen 50 euro maar 150 euro opgeleverd zou hebben? Wat zou je dan hebben gedaan?

GEVOLGEN & STRAF

- Wat denk je dat er in het pakketje zat dat Jason moest afleveren?
- Is het onschuldig, of zou er ook iets anders achter kunnen zitten?
- Wat denk je dat de gevolgen voor Jason zouden kunnen zijn?
- Denk je dat Jason zich hiervan bewust is? En de jongen die hem de opdracht geeft?

Verkeerd bezorgd

Tasjes gevuld met lekkers en een decembergroet die 'Verkeerd bezorgd' zijn, in verschillende arme wijken in Amsterdam. Met een tasje voor henzelf én de vraag of ze ook een tasje bij de buren willen afgeven. Verkeerd Bezorgd is gericht op het verbeteren van de sociale cohesie, als antwoord op 'dreigende' campagnes die vaak een averechts effect hebben.

Aanleiding

In de Burgemeestersbuurt en de Dapperbuurt in Amsterdam wordt veel ingebroken (2016). Politie, OM, gemeente en woningbouwcorporaties zoeken naar eenvoudige en effectieve manieren dit aan te pakken. Het ontbreken van sociale cohesie en sociale controle is volgens betrokkenen een invloedrijke factor.

Hoe

Om de bevordering van de sociale cohesie in de buurten een zetje in de goede richting te geven zijn in december 2018 door OMspaces honderden kerstpakketjes gemaakt en in de buurt bezorgd. Anoniem, namens de kerstman. Expres verkeerd bezorgd. Met de vraag het pakketje te bezorgen bij de buren. Zo ontstond reuring en kennismaking.

Impact

Een positieve draai in een verkrampte buurt, omdat repressieve maatregelen soms juist ongewenst gedrag in de hand lijken te werken. Met aandacht voor het positieve, het voorkomen van het slechte. Met andere woorden wat 'guerilla goodness' in Amsterdam. Door een jaar later samen te werken met MADE020, een programma voor enthousiaste MBO-ers, is het bereik van de actie verder vergroot en zijn studenten in contact gekomen met de problematiek én het OM.

Veilig Rembrandtplein

Een door de gemeente Amsterdam geïnitieerde projectgroep (2015), gericht op het voorkomen van incidenten in het uitgaan. Het traject richtte zich op het veiliger maken van Rembrandtplein.

Aanleiding

OMspaces werd onderdeel van deze projectgroep namens het OM, in het kader van het voorkomen van alcohol gerelateerd uitgaansgeweld, naar aanleiding van de samenwerking met Design Academy Eindhoven.

Hoe

Met gemeente, politie, OM en ondernemers is gekeken naar de mogelijkheden om het uitgaan en het Rembrandtplein, veiliger en leuker te laten verlopen. Het Rembrandtplein is hierbij benaderd alsof het een festivalterrein betrof. Een gezamenlijke, nachtelijke schouw zette de klokken gelijk.

Impact

Het resultaat hiervan was onder andere: het aanpassen van schoonmaak en verlichting, het anders plaatsen van de ME, het verplaatsen van losse fietsen, en 'hosts' bij de verschillende clubs. Deze 'hosts' functioneren onder andere als een toegankelijk persoon om problematiek bij te melden (zie afbeelding rechts).

Ontwikkeling & Welbevinden OM'ers

De kwaliteit van het werk en het OM als geheel wordt grotendeels bepaald door de mensen die het werk doen. Die de lastige beslissingen moeten nemen, ook als de situatie nog niet volledig duidelijk is. Die onder druk staan, in het werk en ook privé. Collega's die staan voor het maken van de juiste afweging waar er zoveel gezichtspunten zijn. Die 's avonds de pers te woord staan om het zo goed mogelijk uit te leggen, terwijl vaak het hele verhaal niet aan de buitenwereld gegeven kan worden. Collega's die iedere keer weer met moed de volgende zaak oppakken, ook daar waar het soms dweilen met de kraan open lijkt. Collega's die achter de schermen werken om vanuit hun rol zo veel mogelijk bij te dragen aan een goede en juiste afloop, ook al gaat dat soms niet soepel. Vanuit OMspaces bieden we de ruimte om aandacht te besteden aan alle grijze gebieden die je in dit werk tegenkomt. De dilemma's, de morele vragen, maar ook de twijfel of hoe het beter kan. Dat verbindt, draagt bij aan een cultuur van samenwerken en professionaliteit, is leerzaam en zorgt voor de mogelijkheid om met een gevoel van ruimte weer verder te gaan.

ONTMOETINGSPLAATS

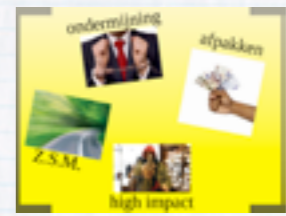
inspireren, reflecteren, innoveren

Zichtbaar, merkbaar en herkenbaar

Het perspectief op 2015 kent een ambitie die hoge eisen stelt aan professionaliteit & vakmanschap, rolbewustzijn en omgevingsbewustzijn. Zowel in- als externe ontwikkelingen maken verandering en vernieuwing een continue gegeven. Vanuit HRM-perspectief signaleren we het volgende.

De organisatie kan in het licht van deze ambitie nog groeien in het ontwikkelingsgericht denken, het stimuleren van een goede leeromgeving en bij het zoeken van de aansluiting tussen de individuele talenten en drijfveren en die van de organisatie. De professionals kunnen nog verder groeien in het aangaan van horizontale-, verticale- en externe verbindingen, een nieuwsgierige opstelling, het hanteren van een brede- en organisatieblik, en het instappen in een verantwoordelijke rol als mede-eigenaar van het OM.

Om de ambities van 2015 waar te maken, is het van belang om deze kwaliteiten, evenals ondernemerschap, zelfbewustzijn en lef verder te ontsluiten en te stimuleren. Hierdoor wordt de vernieuwings- en veranderingszin gestimuleerd en de verbinding tussen vernieuwing en borging gelegd. Ook zal dit bijdragen aan een steeds meer lerende organisatie, concernidentificatie en uitbreiding van (leer) netwerken.

INSPIREREN

REFLECTEREN

INNOVEREN

Pagina uit startflyer OMspaces, 2012

Knoop in je maag etentjes

‘Knoop in je maag’ is een periodiek etentje waarbij OM-collega’s uit het hele land voor hen ingewikkelde kwesties met elkaar delen. De onderlinge uitwisseling vindt aan tafel plaats, waar ieders ‘knopen’ onderwerp van gesprek zijn. De voorzitter van het College van procureurs-generaal is aanwezig en deelt ook zijn eigen knoop.

Aanleiding

Commissie Hoekstra (onderzoekscommissie naar aanleiding van de zaak Bart van U.) deed meerdere aanbevelingen voor het OM om fouten zoals in die zaak, te voorkomen in de toekomst. De proces- en inhoudelijke aanbevelingen waren nodig en lieten tegelijk ruimte over voor hoe om te gaan met twijfel, dilemma’s of fouten. De ‘knoop in je maag’ etentjes zijn hier een antwoord op (2018-2023).

Hoe

OMspaces opent het etentje met een inleiding over een aantal psychologische processen die verband houden met het vasthouden aan een bepaald spoor of gedachte, zoals cognitieve dissonantie en de ‘confirmation bias’. Meerdere collega’s worden op voorhand gevraagd kort plenair een knoop te delen en ondertussen wordt er een maaltijd geserveerd. Zowel jonge of beginnend officieren, als zeer ervaren ‘coryfeeën’ zijn aanwezig en worden hiertoe uitgenodigd. Aan tafel wordt doorgesproken en uitgewisseld.

Impact

‘Knoop-in-je-maag’ heeft de deur geopend om vaker stil te staan bij wat lastig en ingewikkeld is en wat het zaaksinhoudelijke overstijgt. Het stimuleren van kwetsbaarheid en het afstemming zoeken in het ‘niet-weten’ of ervaren van twijfel, maakt de kans op risico’s en misstappen kleiner. Het structurele karakter van de etentjes leidt ertoe dat op meerdere parketten dergelijke bijeenkomsten zijn georganiseerd en vanuit het land gevraagd wordt om dergelijke avonden. De bijeenkomsten zijn ook de aanzet geweest voor een systeem van collegiale ondersteuning, ‘Peer Buddy’, wat later Team Collegiale ondersteuning werd.

Professionele standaard gesprekskit

Het Landelijk Netwerk van Kwaliteitsofficieren heeft, als hulpmiddel om het onderling hierover te hebben, de Professionele Standaard voor de officier van justitie ontworpen. Om deze ook van het papier te krijgen en het gesprek over vakmanschap te stimuleren, is vanuit OMspaces de gesprekskit ontwikkeld.

Aanleiding

De professionele standaard biedt een handelingskader voor de togadragers van het OM. Om deze in de praktijk te brengen en zodoende de uitwisseling over de verschillende onderdelen van het vakmanschap te vergroten, zijn handvatten nodig.

Hoe

De gesprekskit vertaalt de professionele standaard naar praktische toepassingen en werkvormen. En biedt de kwaliteitsofficieren en leidinggevendenden de gelegenheid om op logische momenten, kort en praktisch, verschillende onderwerpen ter sprake te brengen. Middels prikkelende vragen, korte casuïstiek en stellingen.

Impact

De gesprekskit zorgt ervoor dat de professionele ontwikkeling dynamisch en continue de aandacht houdt. Ook stimuleert de gesprekskit OM-collega's over het vak in gesprek te gaan en te blijven.

Professionele standaard	Gesprekskit	
VRAAG VAN DE WEEK	 Eis Wanneer leverde overleg met de collega's een heel andere eis op? Was je daar blij mee of eigenlijk niet?	 Welbespraakt We zijn allen een 'welbespraakte magistraat', maar wanneer kwam je even niet uit je woorden?
 Moeilijke beslissing Hoe kreeg je het voor elkaar om een hele moeilijke beslissing toch goed uit te leggen?	 Effect Wanneer bereikte je met je onderzoek een heel ander effect dan beoogd?	 Samenwerking Wat was voor jou de beste én meest uitdagende samenwerking met de leider van het onderzoeksteam?
 Maatschappij Met welke maatschappelijke gevoeligheden in je strafzaak houd je als vanzelf rekening? Met welke eigenlijk niet zo?	 Requisitoir Op welk requisitoir ben je het meest trots? op welke niet? Wat maakt het verschil?	 Wakker Voor wat voor soort onderzoek kunnen we je elke nacht wakker maken? Voor welke niet?
 Slachtoffer Wanneer loop je tegen de grenzen aan van het rekening kunnen houden met het slachtoffer?	 Effect Waar heb je plezier in, als het op de media aankomt? Wat vind je lastig?	 Samenwerking Waar bestaat voor jou minimaal een 'warme' overdracht uit?

Voorbeeldpagina uit de professionele standaard gesprekskit.

Etentje van de zaak

‘Etentje van de zaak’ is een etentje in OMspaces naar aanleiding van een bijzondere zaak (vaak op aangeven van een leidinggevende). Collega’s van de administratie, secretarissen, beleidsmedewerkers, officieren of AG’s die verbonden zijn aan een bepaalde zaak, worden getrakteerd op een etentje met een lid van het College.

Aanleiding

De grote zaken krijgen vaak als vanzelf voldoende aandacht, zowel in de pers als intern. In zoveel andere zaken wordt evengoed mooi, moeilijk en uitdagend werk geleverd. Soms succesvol, soms niet. Soms zijn er rauwe randjes aan een zaak of de samenwerking met anderen of met de pers, soms is het een glimmend verhaal. Het ‘Etentje van de zaak’ zet die collega’s in de zon.

Hoe

Het samen (zonder powerpoints, ge-ja-knik of met een boodschappenlijstje voor het College) bespreken van de zaak, biedt de gelegenheid om vanuit ieders perspectief eens losjes langs de zaak te lopen. Wat ging goed, waar liepen we tegenaan, wat moeten we onthouden en wat doen we de volgende keer anders. Voor het College een kans om vanaf de werkvloer te horen hoe het werkelijk gaat en waar ruimte zit voor verbetering. En voor de collega’s erkenning voor het harde werk. Het gesprek start vanuit een specifieke zaak, maar opent de deur voor het delen van andere uitdagingen en successen.

Tijdens de coronaperiode kwam hiervoor in de plaats de zogenaamde ‘PopUp Gerrit’. Zonder diner maar met elkaar in een gezamenlijke WebEx. Vanuit OMspaces zijn gesprekken gefaciliteerd met honderden collega’s uit het land en Gerrit.

Impact

De ‘etentjes van de zaak’ dragen bij aan een open communicatiecultuur binnen het OM en versterken de banden tussen het College en OM collega’s. De informele setting van het diner creëert een platform waar worstelingen en successen op een open en toegankelijke manier besproken kunnen worden. Dit werkt verhelderend, steunend, soms zelfs bevrijdend voor collega’s. De uitwisseling van ervaringen draagt bij aan een beter begrip van de uitdagingen waar OM’ers mee worden geconfronteerd. De collega’s ervaren te worden gezien en gehoord.

Working Mojo

'Working mojo' (2017-2019) is een workshop met een klein groepje collega's over ieders individuele fascinatie of affiniteit. Over waardevol werk doen, doen waar je goed in bent en plezier in hebt.

Aanleiding

Veel collega's zijn bezig met vragen omtrent hun loopbaan, volgende stap, of toekomstperspectief in bredere zin. Een laagdrempelige, leuke en snelle verkenning met andere collega's springt in op deze behoefte.

Hoe

De workshop gaat op interactieve wijze in op wat iedereen graag doet van jongs af aan en brengt de deelnemers in contact met hun vroegere 'fascinatie' of affiniteit. Deelnemers verkennen wat hen plezier geeft, een gevoel van voldoening, waar zij goed in zijn en welke kwaliteiten ze vaker in willen zetten. Wat zij belangrijk én leuk vinden en hoe zij dat tot uitdrukking willen laten komen in hun werk, staat centraal.

Impact

Deelnemers geven aan dat zij door een dergelijke 'APK' een moment stil hebben kunnen staan bij hoe zij hun werk en privé ervaren en wat om aandacht vraagt. Zo hebben zij handvatten om gemotiveerd te zijn en keuzes te maken die hun welbevinden en effectiviteit bevorderen. Daarnaast wordt het als plezierig ervaren om met collega's hierin samen op te trekken.

Voorbeeldpagina werkboek Working Mojo, Openbaar Ministerie 20..?

Voorbeeld van de inspiratiewand, ondersteunend aan bijeenkomsten.

Wat bezielt je

Een inspiratiedag voor alle togadragers, waarin het uitoefenen van het vak – en alles wat je daarbij tegenkomt - centraal staat.

Aanleiding

De werkgroep van kwaliteitsofficieren rondom de professionele standaard, nam het initiatief om een dag over vakmanschap te organiseren en betrok OMspaces bij de programmering en uitvoering.

Hoe

De invulling van de inspiratiemiddag is geenszins wat je standaard zou verwachten bij een middag over vakmanschap. Centraal stond; Betekenis & Impact, Moed & Opoffering, Veerkracht & Energie, Plezier & Affiniteit, Schoonheid & Vorm. In het licht van de ervaren werkdruk, het klimaat rondom grote rechtszaken en in de maatschappij, is de vraag aan de orde wat het werk voor je betekent en wat je nodig hebt om dat goed te kunnen blijven doen. Daar is tijdens deze dag op ingesprongen, met als pakkende titel 'wat bezielt je?'. Alle workshopgevers en sprekers kwamen uit het OMspaces netwerk. Met de werkgroep van kwaliteitsofficieren rondom de professionele standaard is de inhoud en invulling van het congres voorbereid en vormgegeven. De gekozen invulling van de dag voor alle togadragers, laat zien dat de organisatie ruimte biedt voor vragen die meer 'indirect' verband houden met blijvend effectief je werk doen.

Impact

Collega's gaven aan dat deze middag precies was wat ze nodig hebben, dat het aanzet tot denken en bovenal inspireert om hun werk te doen. Het gevoel van verbondenheid en saamhorigheid draagt hier aan bij. In navolging van deze succesvolle dag worden verschillende workshops rondom vakmanschap georganiseerd. De workshops zijn interactief en borduren voort op het met en van elkaar leren. Thema's zijn onder meer 'bejegening', 'omgang met rechters' en 'samenwerking met politie in de opsporing'.

Open Spaces

Avonden om te inspireren, met een andere benadering van complexe vraagstukken.

Een 'Open Spaces' zet letterlijk en figuurlijk de deuren open. Voor iedereen in het OM die wil komen én om andere perspectieven naar binnen te halen. Om zo met een frisse blik naar de eigen vraagstukken te kunnen kijken en een bijzondere avond met collega's te beleven. De sprekers laten zien hoe zij 'ondernemend', 'bevlogen', 'maatschappelijk georiënteerd' professioneel zijn en gaan zo voor in hoe collega's daar hun eigen definitie aan kunnen geven.

Over ondernemerschap bijvoorbeeld, met jonge studenten die kromme groentes in het schap van de supermarkt krijgen, met een architect die met de verbouwing van een tramremise een gehele wijk transformeert of met een ontwerper die grote maatschappelijke vraagstukken zoals kindermishandeling of eenzaamheid, met een ontwerpblik benadert. Avonden om de woorden uit de OM-visie, van concrete voorbeelden te voorzien en OM-ers daarmee te inspireren.

<https://www.kromkommer.com>

De glossy 'Quiet 500' als tegenhanger van de 'Quote500', met portretten van mensen die in armoede leven.

'designing out crime', diefstal van lunch voorkomen door de verpakking.

Verbreden Perspectief

Het werk van het OM is complex, uitdagend en aan verandering onderhevig. Nieuwsgierigheid naar een andere invalshoek, andere denkwijze, informatie vanuit een andere discipline of input van anderen die met een frisse blik kijken, zijn essentieel om het werk goed te blijven doen. Het creëert ruimte voor een andere benadering of een andere oplossingsrichting en nodigt uit om te reflecteren op hoe het werk gaat en wat er nog beter kan. Het experimenteren met nieuwe werkwijzen of bevragen van gangbare methoden staat centraal en partners van binnen en buiten het OM dragen hieraan bij.

Derde cursusdag jeugd SSR

De derde dag van de SSR-cursus voor jeugdofficieren gaat uitgebreid in op de achterliggende gedragsproblematiek die vaak op zitting zichtbaar wordt. En op het levensverhaal van jongeren die met het strafrecht in aanraking komen.

Aanleiding

Officieren van justitie ervaren dat het echt in contact komen met jongere verdachten op zitting soms ingewikkeld is. Zij zwijgen, zijn boos of respectloos en een gesprek komt niet per se op gang. Er is onvoldoende zicht op het ontstaan van gedrags- en ontwikkelingsproblematiek en wat dat in de context van een zitting kan betekenen.

Hoe

De cursusdag biedt in de ochtend onder leiding van een forensisch GGZ-psycholoog inzicht in veel voorkomende problematiek, zoals autisme en LVB, en in de risicofactoren en beschermende factoren als het om ontwikkeling gaat. Er is gelegenheid om situaties die op zitting spelen met elkaar te bespreken. Dit maakt het makkelijker om een gedeeld normenkader te ontwikkelen voor wat een passende reactie is op bepaald gedrag of bepaalde problematiek. Het tweede deel van de dag is aan YOPE, Young Perspectives. Een stichting die zich ervoor inzet om jongeren die bijna uit detentie komen op weg te helpen en te begeleiden. Officieren van justitie gaan in gesprek met jongeren die in detentie hebben gezeten en verwoorden hun levensverhaal.

Impact

De theoretische informatie draagt bij aan beter zicht hebben op waarom een jongere zich op een bepaalde manier gedraagt en dus ook wat dat al dan niet kan betekenen voor de eis of gewenste maatregelen. Hierdoor kunnen beter passende beslissingen worden genomen.

De uitwisseling met de jongeren die in detentie hebben gezeten, biedt een inkijk in hoe de zitting en het contact met de officier van justitie wordt ervaren en hoe hun levensloop heeft geleid tot het overtreden van de wet. De uitwisseling is wederkerig, de jongeren krijgen immers een ander beeld van de officier van justitie en de opdracht waar hij/zij/hen voor staat. Het gaat dus om het opnieuw verbinden met hoe deze zaken zo goed mogelijk te doen en wat daarbij allemaal meespeelt. De jongeren zien het OM op een heel andere manier dan eerst en ervaren dat OM-ers normale mensen zijn die er niet op uit zijn hen 'te pakken'.

Leergang ondermijning

Een leergang voor OM-collega's gericht op het creëren van een andersoortige aanpak van verschillende ondermijningsthema's. Zoals bijvoorbeeld een effectieve aanpak van 'uithalers' (die cocaïne uit de containers in de haven halen), het doorbreken van voortgezet crimineel handelen vanuit detentie, of het witwassen via kunst. OMspaces levert een bijdrage in het onderdeel dat gaat over het aanboren van andersoortige perspectieven om ingewikkelde vraagstukken aan te pakken.

Aanleiding

Ondermijnende criminaliteit is een belangrijk thema binnen het OM. Veel collega's en ketenpartners die zich hiermee bezighouden onderschrijven het belang van een brede samenwerking, naast de bestaande structurele oplossingen. Binnen het OM groeit de vraag naar alternatieve benaderingen.

Hoe

OMspaces neemt de deelnemers aan de leergang mee in verschillende voorbeelden die laten zien hoe een complex vraagstuk op een andere manier aan te vliegen is en hoe je anderen op een zinvolle manier kunt betrekken. Evenals de 'gouden regels van OMspaces'; zoals een positieve benadering, spannende elementen opzoeken en verder kijken dan partners die je in je comfort houden.

Impact

Deelnemers geven aan hun vraagstuk aan te scherpen en net wat anders aan te vliegen, of roepen de hulp van OMspaces in om verder te komen. Het is een bijdrage aan het met elkaar verder brengen van lastige kwesties, waar geen eenvoudig passende oplossingen voor zijn. Oplossingsrichtingen worden verbeterd. Daarnaast zijn deelnemers geïnspireerd om in het vervolg ook een andere zienswijze toe te passen.

ANDERS

>> durven en loslaten <<

En dat is dus ook niet per se zélf doen of zélf creatief worden of dat van collega's of organisatie verwachten. 'Kunstjes toepassen'.

Het is juist ook creatieven betrekken, vragen stellen, nieuwsgierig zijn, anderen volgen en het aan hen laten.

Het is wél samenbrengen, mobiliseren, mogelijk maken!

AAN DE SLAG

* Wat zou het meest spannend zijn om in deze challenge te doen? (als bijna alles kan en mag)

* Wie zou je hierbij kunnen betrekken die heel anders kijkt/denkt?

* Hoe zou je deze vraag heel anders/gek/positief/groot/klein kunnen herformuleren?

Different Thinking

anders kijken met OMspaces

- Leergang Ondermijning -

Achter de tralies

‘Inside-Out Prison Exchange Program’ is een onderwijsprogramma van Universiteit Leiden, waarin studenten en personen in detentie samenwerken aan onderzoeksvragen op het gebied van straffen, een veilige samenleving en handhaving. Het onderwijs vindt plaats op een unieke locatie: binnen de muren van de gevangenis. De pilot ‘Achter de Tralies’ in samenwerking met Universiteit Leiden (gefinancierd door OM testlab), richt zich op deelname van officieren van justitie in opleiding en beleidsmedewerkers, samen met personen in detentie.

Aanleiding

In de opleiding geneeskunde zijn studenten al vanaf het begin van hun opleiding in contact met echte patiënten. Voor een rechtenstudent of iemand die bij het OM gaat werken kan het veel langer duren voordat hij/zij/hen in contact komt met een verdachte. En die eerste kennismaking zal vaak rondom een strafzaak zijn. De rol van de officier van justitie in en richting de maatschappij, en bezien vanuit zijn magistratelijke taak, verlangt van hem om zijn eis te laten aansluiten bij de problemen die zich in die maatschappij voordoen. Dit kan alleen als hij de procespartijen uit die maatschappij goed kent, waaronder ook de persoon van de verdachte en diens (culturele) achtergrond.

Een rechtssysteem wat gedragen wordt en waarin alle partijen zich meer gezien en gehoord voelen, draagt bij aan de versteviging van de principes waar ons rechtssysteem op gestoeld is. Vertrouwer zijn met andere culturen en mensen met verschillende achtergronden en uit verschillende sociale groepen, leidt tot een meer inclusieve houding en bredere maatschappelijke betrokkenheid.

De inschatting is dat het van grote waarde is om meer te weten over hoe het werk van het OM ontvangen wordt, in welke mate de gevraagde maatregelen en ondersteuning door het OM tot zijn recht komen en hoe beleid in de praktijk tot wasdom komt. De pilot maakt inzichtelijk of de ervaringen van deze uitwisseling en het samen leren, van waarde zijn voor het OM en om een verdere uitbreiding vragen.

Hoe

In 5 dagen in de PI wordt samen geleerd en gewerkt aan bepaalde vraagstukken. Het elkaar gelijkwaardig kunnen benaderen staat in eerste instantie centraal. Zo is een inschatting van elkaars (werk)dag al een gelegenheid waarin beelden als ‘eindeloos borrelen’, of ‘sporten wanneer je maar wilt’ achterwege worden gelaten. Het gezamenlijk werken aan de vraag hoe en waarom de aanhouding op een bepaalde manier gaat, hoe vonnissen begrijpelijker kunnen en of er rekening gehouden wordt met een kind als het arrestatieteam binnenvalt, resulteert in een gedeelde presentatie van inzichten en verbeterpunten. Beide groepen kijken vanuit elkaars perspectieven naar hun eigen werkelijkheid.

Impact

‘Achter de tralies’ bevordert wederzijds begrip tussen officieren van justitie en gedetineerde personen. Dit verrijkt het perspectief van officieren van justitie in hun werk en draagt bij aan een beter begrip van de rol, verantwoordelijkheid en (on)mogelijkheden van het OM voor personen in detentie.

Design Academy Eindhoven

Een samenwerking met de Design Academy Eindhoven (DAE), waarbij afstuderende studenten producten en concepten opleverden gericht op het voorkomen van woninginbraken of alcohol gerelateerd uitgangsgeweld.

Aanleiding

Het grote aantal woninginbraken en daartoe benodigde politiecapaciteit, is in 2016 de aanleiding te kijken naar een nieuwe benadering om het fenomeen van een andere aanpak te voorzien. Een jaar later staan de uitgaansincidenten centraal, die in een gemiddeld uitgaansweekend variëren van kleine opstootjes en ruzies, tot een bezoek aan de eerste hulp of een gewelddadige 'kopschopper'. Voorvallen lijken soms normaal te worden gevonden maar de meldingen, zaken en ziekenhuisbezoeken zijn er te veel en laten zien dat uitgaan in combinatie met alcohol een complexe eigen dynamiek kent.

Hoe

Verschillende (internationale) studenten van de richting Well-Being van de Design Academy Eindhoven werken aan het thema 'veiligheid' en het voorkomen van woninginbraken of alcohol gerelateerd uitgangsgeweld. Zij leveren een brede waaier aan benaderingen en ontwerpen op om anders naar dit vraagstuk te kijken en nieuwe oplossingsrichtingen te ontdekken.

Impact

De ontwerpen bieden de mogelijkheid om verschillende beleidsmakers, politie en OM, maar ook woningcorporaties, verzekeraars, uitgaansgelegenheden, ruimtelijke ordeningsexperts of horeca op een andere manier naar het vraagstuk te laten kijken en dit mee te nemen naar hun eigen onderdeel en invloed.

Thema's die binnen de maatschappij en het OM al zo lang leven kunnen soms vast komen te zitten waardoor het moeilijk wordt om nog verder te komen met deze problematiek. Door creatieven mee te laten werken op deze thema's, wordt het probleem weer losgeschud. Nieuwe perspectieven bieden andere frames om vanuit verder te werken. Door de maatschappij uit te nodigen positioneert het OM zich als pionier in het ontwikkelen van deze nieuwe werkwijzen op complexe maatschappelijke vraagstukken. Collega's ervaren trots te zijn op hun OM. Het levert bovendien een mooie en bijzondere expositie op, met als gevolg veel verschillende sessies en pop-up exposities met partners van binnen en buiten het OM. Waardoor uiteindelijk daadwerkelijk belangrijke nieuwe stappen zijn gezet waar de publiek-private samenwerking t.b.v. een veilig Rembrandtplein (p.36) er één van is.

Links onder, granaten tegen inbrekers gevuld met pepperspray op basis van ingrediënten uit de tuin. Rechts, doornen bedoeld om kostbare items te bewaken.

CyberSpaces

CyberSpaces zijn driemaandelijke bijeenkomsten (2017 - 2019) rondom een actueel digitaal, tech, internet, cyberthema dat het werk van het OM raakt.

Aanleiding

Cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit nemen een vlucht. Nederlanders voelen zich tegenwoordig veiliger op straat dan online. Omdat cyber belangrijk is, het ieders werk raakt en de ontwikkelingen ontzettend snel gaan, is het zaak bij te blijven op cybercriminaliteit in al haar verschijningsvormen.

Hoe

Periodieke bijeenkomsten in OMspaces met een open inschrijving, waarbij de laagdrempeligheid en het mogen leren centraal staat. Met bijdragen van gasten uit publieke en private sector, mensen van binnen en buiten het OM, wordt in hoog tempo veel kennis gedeeld. Er is nauwe aansluiting op de inhoudelijke experts en voorlopers in hun vakgebied van het Landelijk Parket. Zij leveren een bijdrage aan de bijeenkomsten en helpen mee de kennis te vertalen naar de praktijk van de aanwezigen. De kennis wordt zodoende in hapklare brokken en op een laagdrempelige manier, toegankelijk voor iedereen.

Impact

Medewerkers vanuit diverse functiegroepen komen snel en makkelijk in aanraking met thematiek die relevant is voor het werk en het hierin gezamenlijk leren wordt gestimuleerd. De flexibele opzet maakt het mogelijk snel in te spelen op de actualiteit. Onderlinge verbindingen en contacten zijn makkelijk gelegd.

Colofon

OMspaces

Portfolioboek OMspaces, de creatieve ontmoetingsplaats van het Openbaar Ministerie.

Uitvoering: Machteld van Barchjansen & Judith van Heems
2012-2024

Herengracht 124 -128
1015 BT
Amsterdam

<https://www.om.nl/onderwerpen/omspaces>

Vormgeving: Mjike de Vink
Copyright © 2024 OMspaces, Openbaar Ministerie.

